

KORRALDUS

Keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat ja võttes aluseks maapõuaseaduse, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse, Keskkonnaameti peadirektori 09.07.2021 käskkirja nr 1-1/21/137 „Keskkonnaameti teabehalduse kord” punkti 4.3, Keskkonnaameti peadirektori 10.12.2020 käskkirja nr 1-1/20/230 „Keskkonnaameti struktuuriüksuste põhimääruste kinnitamine“ lisa 13 „Ringmajanduse osakonna põhimäärus“ punkti 2.5 ning võttes aluseks KMG OÜ esitatud keskkonnaloa taotluse, otsustan:

1.1. Anda ettevõttele KMG OÜ (registrikood 16196755) Süsinõmme II liivakarjääri keskkonnaluba nr KL-516532 kehtivusajaga 15 aastat.

1.2. Viia sisse vastavad muudatused keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS.

1.3. Korraldus jõustub ettevõttele KMG OÜ teatavakstegemisest.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

KMG OÜ (registrikood 16196755, aadress Betooni tn 28, Lasnamäe linnaosa, Tallinn, 13816 Harju maakond; esialgse taotluse esitaja oli AS YIT Eesti) esitas 18.10.2019 Keskkonnaametile Süsinõmme II liivakarjääri maavara kaevandamise keskkonnaloa (edaspidi *keskkonnaluba*) taotluse (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 04.11.2019 numbriga nr 12-2/19/488-2, täiendavad materjalid 06.12.2019 numbriga 12- 2/19/488-5 ning 22.06.2022 numbriga DM-109139-4). KMG OÜ taotleb keskkonnaluba Süsinõmme II liivakarjääri mäeeraldisel täiteliiva kaevandamiseks.

Süsinõmme II liivakarjääri mäeeraldis asub Ida-Viru maakonnas Toila vallas Konju ja Päite külas riigile kuuluvatel kinnistutel Ahtme metskond 14 (katastritunnus 80201:002:0300) ja Vaivara metskond 1 (katastritunnus 80201:002:0011). Kinnistute valitseja on Keskkonnaministeerium ja volitatud asutus Riigimetsa Majandamise Keskus. Taotletava Süsinõmme II liivakarjääri mäeeraldisel pindala on 31,81 ha ja mäeeraldisel teenindusmaa pindala 37,18 ha. Seisuga 31.12.2018 on mäeeraldisega seotud täiteliiva aktiivne tarbevaru 718 tuh m³ ja kaevandatav varu 688 tuh m³. Maavara kavandatav kasutusvaldkond on täitematerjal.

Kaevandamise keskmine aastamäär on 49 tuh m³. Keskkonnaluba taotletakse kehtivusajaga 15 aastat.

Süsinõmme II liivakarjääri mäeeraldisel ega selle vahetus läheduses ei asu kaitsealuste liikide elupaiku ega kaitsealasid. Lähim Natura 2000 võrgustikku kuuluv loodusala on ligikaudu 4,5 km kaugusele jääv Viivikonna loodusala. Lähim Natura 2000 võrgustikku kuuluv linnuala asub Süsinõmme II liivakarjääri mäeeraldisest ligikaudu 13 km kaugusel lõunas. Süsinõmme II liivakarjääri mäeeraldisest 1,3 km kaugusel asub II kategooria kaitsealuse liigi metsis (*Tetrao urogallus*) elupaik ning 400 m kaugusel II kategooria kaitsealuse taimeliigi madal unilook (*Sisymbrium supinum*) leiukoht. Mäeeraldisele lähim vääriselupaik (VEP206056, märgalade männikud ja kaasikud) asub 850 m kaugusel edelas.

Riigilõiv 500 eurot on tasutud 25.10.2019 vastavalt riigilõivuseaduse 01.10.2019 kuni 13.12.2019 kehtinud redaktsiooni § 123 lõikele 1.

2.2. Keskkonnaloa taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Tuginedes keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) § 46 lõikele 1 ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 12 lõikele 1 teavitas Keskkonnaamet 10.12.2019 kirjaga nr 12-2/19/488-6 menetlusosalisi Süsinõmme II liivakarjääri keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmisest ning keskkonnamõju hindamise (edaspidi *KMH*) algatamisest. KeÜS § 47 lõike 2 alusel avaldas Keskkonnaamet 10.12.2019 teavituse keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmise kohta lisaks väljaandes Ametlikud Teadaanded.

Keskkonnaamet teavitas KMG OÜ-d ja menetlusosalisi KMH aruande heakskiitmisest vastavalt 11.03.2022 kirjaga nr 6-3/22/4836 ning 23.03.2022 kirjaga nr 6-3/22/4836-2.

Vastavalt maapõuseaduse (edaspidi *MaaPS*) § 49 lõikele 6 saatis Keskkonnaamet 08.08.2022 kirjaga nr DM-109139-5 Süsinõmme II liivakarjääri keskkonnaloa taotluse arvamuse saamiseks Toila Vallavalitsusele.

Toila Vallavalitsus ettenähtud tähtjaks arvamust ei avaldanud, mistõttu arvestab Keskkonnaamet haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) § 16 lõike 2 alusel, et kohalik omavalitsus nõustub keskkonnaloa andmisega Konju liivakarjääri mäeeraldisel.

Kooskõlas MaaPS § 1 lõigetega 3 ja 4, HMS §-dega 48 ning 49 tegi Keskkonnaamet xx.xx.xxxx ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded avalikkusele teatavaks keskkonnaloa andmise korralduse eelnõu. Arvestades asjaolu, et avalikkusel peab olema HMS § 49 lõike 2 kohaselt võimalus eelnõuga tutvuda vähemalt kaks nädalat, määras Keskkonnaamet eelnõudele ettepanekute ja/või vastuväidete esitamise ajaks kaks nädalat eelnõu kätte saamisest arvates. Ettepanekuid ja/või vastuväiteid kahe nädala jooksul laekus / ei laekunud.

HMS § 49 lõikest 1 tulenevalt on huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib avatud menetluse

korras antav õigusakt puudutada, õigus määratud tähtaja jooksul esitada menetlust läbiviivale haldusorganile eelnõu või taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid.

Keskkonnaamet küsis xx.xx.xxxx kirjaga nr xx menetlusosalistele arvamust või vastuväiteid keskkonnaloa muutmise eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest.

Ettepanekuid/vastuväiteid esitati / ei esitatud.

2.3. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

KeHJS § 3 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 11 lõigete 3 ja 4 kohaselt on KMH kohustuslik KeHJS § 6 lõike 1 tegevuste korral. KeHJS § 6 lõike 1 punkt 28 sätestab olulise keskkonnamõjuga tegevusena pealmaakaevandamise suuremal kui 25 hektari suurusel alal. Tulenevalt asjaolust, et Süsinõmme II liivakarjääri mäeeraldise pindala on 31,81 ha ning mäeeraldise teenindusmaa pindala 37,18 ha, oli KMH kohustuslik. Seega viidi Süsinõmme II liivakarjääri keskkonnaloa taotluse menetluses läbi KMH.

Keskkonnaamet tunnistas 11.03.2022 kirjaga nr 6-3/22/4836 KMH aruande „Süsinõmme II liivakarjääris maavara kaevandamisloa taotluse keskkonnamõju hindamise aruanne" (töö nr 20004, koostaja Maves OÜ (registrikood 10097377, aadress Marja tn 4d, Kristiine linnaosa, Tallinn, 10617 Harju maakond)) nõuetele vastavaks.

KMH tulemusena tehti ettepanek järgmisteks leevendusmeetmeteks:

1. Kaevandamiseks tuleb kasutada tehniliselt korras seadmeid.
2. Võimalike filtratsioonikadude vähendamiseks Sirgala karjääri on soovitatav mäeeraldise kagunurka planeeritud veekogu osa kujundada maismaaks nii, et lõpptulemusena jääb osalt veekogu ala, osalt märgala ja osalt maismaa.
3. Vältimaks elustiku häirimist tuleb mäeeraldisel kavandatavaid raietöid välitda kevad-suvisel raierahuperioodil (15. märtsist kuni 31. juulini).
4. Korrastamisprojekt peab olema valmis vähemalt viis aastat enne loa lõppemist.
5. Tekkivad olmejäätmekogud tuleb koguda konteinerisse ning anda üle jäätmekäitlejale.
6. Masinaid tuleb tankida (sh kütust hoiustada) ja hooldada selleks ettenähtud platsil, mis tuleb varustada reostuse likvideerimise vahenditega ning on soovitatavalt vett pidava kattega.

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused keskkonnaloa andmisel

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1. antav keskkonnaluba nr KL-516532 annab KMG OÜ-le Süsinõmme II liivakarjääri mäeeraldisel õiguse maavara kaevandamiseks.

3.1.1. Maavara kaevandamine

3.1.1.1. Õiguslik alus

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnaloa andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse (edaspidi *HMS*) avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnaloa andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS erisusi.

Vastavalt MaaPS § 49 lõikele 1 esitab taotleja maavara kaevandamise keskkonnaloa saamiseks loa andjale taotluse. MaaPS § 48 kohaselt annab maavara kaevandamise keskkonnaloa Keskkonnaamet.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS-le, KeÜS-le, keskkonnaministri 23.10.2019 määrusele nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ ning pidas andmeid piisavaks loa menetlemiseks.

Keskkonnaloa taotlust on kontrollinud keskkonnaregistri andmete volitatud töötleja (Maa-ameti 08.09.2019 kiri nr 9-3/19/16961 ning 16.12.2019 kiri nr 9-3/19/16961-4).

MaaPS § 55 lõike 3 punkt 1 sätestab, et maavara kaevandamise keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus. KMG OÜ ei ole seisuga 15.02.2023 karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest.

3.1.1.2. Riigi huvi

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal selgitatakse välja, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS § 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja.

Muuhulgas keeldutakse kaevandamisloa andmisest, kui kaevandamine on vastuolus riigi huvidega. Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“. Riigi huvi esinemist või puudumist analüüsitakse vastavalt Keskkonnaministeeriumi kantsleri 13.06.2013 käskkirjaga nr 610 kinnitatud juhendile „Juhend riiklike huvide kaalumiseks ehitusmaavarade kaevandamis- ja uuringulubade taotluste menetlemisel lähtuvalt varustuskindluse tagatusest“ (edaspidi *juhend*). Ehitusmaavaradest lähtudes on riigi huvi tagada tarbijate, eelkõige riigi infrastruktuuri ehitusobjektide nõuetekohane ja majanduslikult optimaalne varustamine kvaliteetsete ehitusmaavaradega, luua tingimused kaevandamise ja kasutamise tehnoloogia igakülgses arenguks, võttes tarvitusele kõik meetmed ehitusmaavarade ratsionaalseks kasutamiseks ning maavara ja keskkonna kaitsmiseks.

Strateegiadokument „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ (edaspidi *Maapõuepoliitika*

põhialused) toob välja, et „Kvaliteetne maapõuealase informatsiooni kogumine ja omamine on riigile tähtis, kuna see on oluline pea kõigi keskkonnakasutusega seotud tegevuste planeerimisel, riskide hindamisel ja tegevuste elluviimisel. Olulisemad neist on uute maavarade kasutuselevõtt, loodus- ja põhjaveekaitse, veevarustuse, jäätmekorralduse ja ehitiste planeerimine ning keskkonnamõju hindamine. Riigile on oluline saada ülevaade olemasolevatest ressurssidest, nende väärindamise võimalustest, saadavate toodete konkurentsiolekorrast, maapõue kasutamisega kaasnevatest keskkonna- ja tervisemõjudest, georiskidest jne.“.

Varustuskindluse arvutamise juhendi punkti 3 kohaselt tuleb otsustamisel kaaluda riiklike huve varustuskindluse aspektist, kui taotletakse maavara kaevandamise keskkonnaluba riigile kuuluva maavara kaevandamiseks. Järgnevalt on analüüsitud, kas taotletava määeraldise teeninduspiirkonnas on tagatud samaväärse maavara varustuskindlus. Varustuskindlus näitab kui kauaks antud juhul tulevase määeraldise teeninduspiirkonnas varem antud lubadega kaevandada antud maavara jätkub arvestades viimase 5 aasta keskmist kaevandamismahtu. Määeraldise optimaalseks teeninduspiirkonnaks loetakse 50 km raadiuses määeraldist ümbritsevat ala, sõltumata haldusjaotusest ja arvestades reaalseid veokauguseid ning veoteede tehnilist seisukorda. Lubadega kaevandamiseks antud maavara peetakse piisavaks, kui maavara jätkub vähemalt 10 aastaks. Kui analüüside tulemusel selgub, et varem kaevandamiseks antud määeraldiste piires kaevandatav jääkvaru rahuldab taotletava määeraldise teeninduspiirkonna vajadused kaevandamiseks taotletava maavara osas enam kui 10 aastaks, siis loetakse taotlus riigi huviga vastuolevaks.

Süsinõmme II liivakarjääri määeraldise teeninduspiirkonda arvestades reaalseid veokauguseid (50 km raadius) jääb 12 karjääri, kus kaevandatakse täiteliiva. Seisuga 22.11.2022 on nendes karjäärides kaevandatava täiteliiva jääkvaru kogus ligikaudu 3089 tuh m³. Eelvenast tulenevalt on varustuskindlus täiteliiva osas tagatud enam kui 10 aastaks ning seega on keskkonnanõu andmine vastuolus riigi huviga.

Eelnevast tulenevalt küsis Keskkonnaamet 22.11.2022 kirjaga nr DM-109139-6 Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumilt (edaspidi MKM) seisukohta Süsinõmme II liivakarjääri keskkonnanõu taotlusele ja riigi huvi esinemisele.

MKM vastas 29.12.2022 kirjaga nr 17-1/2022/7168-2, et Süsinõmme II liivakarjäär paikneb strateegiliselt (sh Tallinn-Narva maantee läheduses) planeeritavate piirkonna ehitus- ja teedehituste suhtes, mistõttu on võimalik tagada ka vastavate taristuobjektide jm ehitusobjektide väikseima veokaugusega varustamine vajaliku materjaliga (registreeritud keskkonnanõu infosüsteemis KOTKAS 02.01.2023 dokumendina nr DM-109139-7). Seega on olemas riigi huvi, et selles piirkonnas oleks juba ennetavalt tagatud täiteliiva varustuskindlus. MKM lisas, et kaevandamine Süsinõmme II liivakarjääri määeraldisel aitab rahuldada piirkonna täiteliiva vajadust ja kuna tagab ka tulevastele riiklikele objektidele minimaalse võimaliku veokauguse, siis ära jäävate pikkade vedude tõttu on ka üldine keskkonnamõju väiksem ning riigil on samuti odavam ehitada, sest ehitusmaavara asub ehitatavatele objektidele võimalikult lähedal. Lähtudes eelpooltoodust on MKM seisukohal, et Süsinõmme II liivakarjäärist maavara kaevandamine on riigi majandushuvides ning loa andmine põhjendatud.

Eelnevalt tulenevalt on Keskkonnaamet seisukohal, et taotletav tegevus ei ole vastuolus riigi huvidega.

3.1.2. Jäätmete käitlemine

Tulenevalt MaaPS § 50 lõikest 6 tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse (edaspidi *JäätS*) § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab kaevandamisloa taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmete kohta. Kui jäätmed tekivad kaevandamise käigus, siis JäätS § 42¹ lõike 3 punkti 1 alusel esitatakse kaevandamisjäätmekava loa andjale kinnitamiseks koos asjaomase loa taotlusega, lähtudes MaaPS kehtestatud nõuetest. JäätS § 7¹ lõike 1 kohaselt loetakse kaevandamisjäätmeteks jäätmed, mis on tekkinud maavarade uuringute, maavarade kaevandamise, rikastamise ja ladustamise ning kaevandamise töö tulemusena. Süsinõmme II liivakarjääri keskkonnaloa taotluse seletuskirja kohaselt jäätmeid ei teki - mäeeraldisel esinev katend kasutatakse kaevandatud maa maapinna kujundamiseks vastavalt kaevandatud maa korrastamise projektile või osaliselt võõrandatakse vastavalt MaaPS §-le 99; kui kaevandatud maavara otsustatakse karjääris sõeluda, siis seda tehakse erinevatele tingimustele vastava toodangu valmistamiseks, mitte toodangust kaubandusliku väärtuseta osa eraldamiseks; kogu kaevandatav materjal kaubastatakse täielikult.

3.2. Kõrvaltingimuste seadmine

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutlusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutlusõiguse tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõige 2 punkt 5 alusel märgitakse keskkonnaloa lahtrisse „Kõrvaltingimused“ nõuded, mis seatakse maapõue kaitse ja maavaravarude ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest ja kaevandamisjäätmete käitlemisest tuleneva kahjuliku mõju vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse vaid mäeeraldises ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmeid otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

Tulenevalt KMH aruandest lisab Keskkonnaamet keskkonnaloale järgmised kõrvaltingimused:

1. Vältimaks elustiku häirimist tuleb mäeeraldisel kavandatavaid raietöid vältida kevad-suvisel raierahuperioodil (15. märtsist kuni 31. juulini).
2. Korrastamisprojekt peab olema valmis vähemalt viis aastat enne loa lõppemist.

KMH aruandes nimetatud teisi leevendusmeetmeid (vt p 2.3.) Keskkonnaamet keskkonnaloale ei lisa, kuna need nõuded tulenevad seadustest.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Martin Nurme 56933839
Martin.Nurme@keskkonnaamet.ee